

325 K 2''

KLEIN HISTORISCH

GELOOFS-ONDERWIJS,

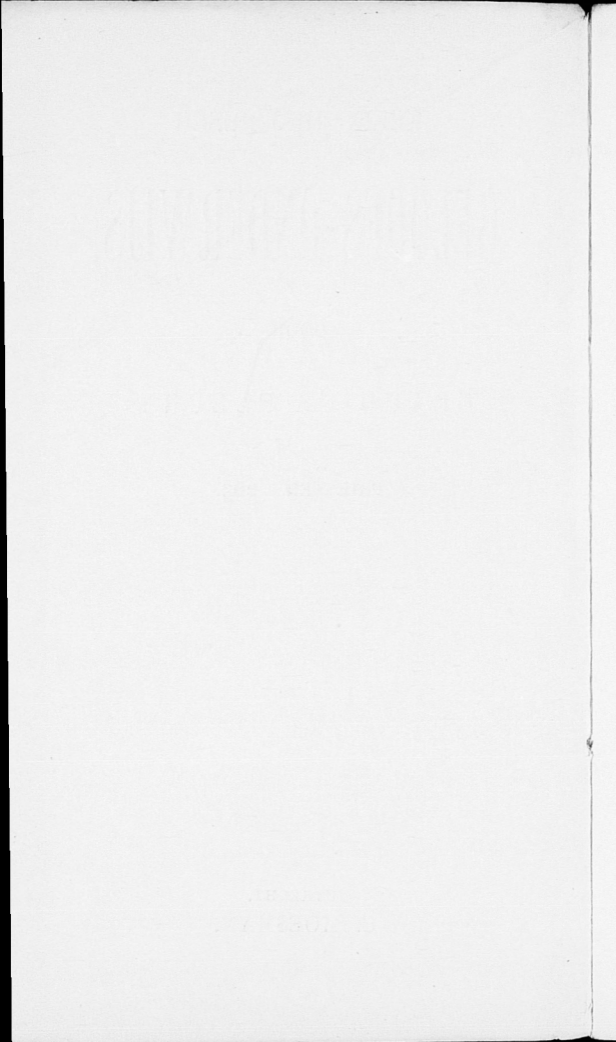
DOOR

CLAUDIUS FLEURY,

PRIESTER, enz.

UTRECHT.

C. MOESMAN.

KLEIN HISTORISCH
GELOOFS-ONDERWIJS.

1. LES.

Van de Schepping.

Wie heeft de wereld geschapen?

God.

Waarvan heeft God de Wereld geschapen?

Hij heeft ze geschapen van niet.

Hoe heeft ze God geschapen?

Door zijn woord.

Tot wat einde heeft ze God geschapen?

Tot zijne glorie.

Waarvan heeft God den eersten Mensch gemaakt?

Het Ligchaam heeft Hij gemaakt van aarde.

Waarvan heeft Hij de ziel gemaakt?

Hij heeft ze gemaakt uit niet.

Wiens Beeld is de Ziel?

Het beeld van God zelf.

Tot wat einde heeft God den mensch geschapen?

Om God te kennen en te beminnen.

Waarvan is de eerste vrouw gemaakt?

Van eene ribbe des mans.

Waarom heeft God dit zoo gedaan?
Om te toonen, dat zij beiden één vleesch
waren.

Wat was het aardsche Paradijs?
Een overschoon Lusthof, in welken God
Adam en Eva plaatste.

In wat staat leefden zij daar?
In een gelukkigen staat.

Wanneer moesten zij sterven?
Zij waren aan de noodzakelijkheid van te
sterven niet onderworpen.

Wat zijn de Engelen?
Zuivere Geesten, die geen ligchaam hebben.

II. LES.

Van de Zonde des eersten menschen.

Wat is de duivel?
't Is een Engel, die aan God wederspanning
geweest is.

Waartoe heeft God hem verwezen?
Tot het eeuwig vuur.

Waarmede houdt hij zich bezig?
Met den mensch te bekoren, en tegen God
te doen zondigen.

*Hoe heeft hij den eersten mensch be-
koord?*

Hij voer in de slang, en bewoog de Vrouw,
om van de verbodene vrucht te eten

Wat deed de vrouw daarna?

Zij deed er haren Man ook van eten.

Wat deed God?

Hij vervloekte de Slang.

Hoe strafte Hij Adam en Eva?

Hij dreef hen uit het aardse Paradijs.

Wat beloofde God hun?

Dat de Vrouw den kop van de Slang verpletteren zoude.

Wat wordt daardoor verstaan?

Dat uit haar voortkomen zoude een Zaligmaker der Menschen, die de magt des Duivels zoude vernietigen.

In wat staat bevond zich de Mensch na zijne zonde?

In een zeer ellendigen staat naar Ziel en Ligchaam.

In wat ellende is hij vervallen naar het Ligchaam?

Hij is vervallen tot alle slag van ellende, van ziekten, en van den dood.

In wat ellende verviel hij naar de Ziel?

Tot de onwetendheid en de begeerlijkheid.

Wat is de begeerlijkheid?

't Is eene ongeregelde liefde, om niet dan ons zelve te beminnen.

Wat brengt de begeerlijkheid voort?

De zonde.

Wat is de vrucht van de zonde?

De eeuwige dood.

Wanneer hebben Adam en Eva kinderen geteeld?

Na hunne zonde.

Is hunne zonde tot hunne kinderen overgegaan?

Ja, en ook tot hunne kindskinderen.

Duurt het kwaad nog?

Ja, alle menschen worden met die zonde geboren.

Hoe wordt die zonde genoemd?

De Erfzonde.

III. LES.

Van de Watervloed, en van de Wet der Natuur.

Wie is de eerste moordenaar geweest op aarde?

Kain, die zijnen broeder Abel vermoordde.

Waarom vermoordde hij hem?

Omdat hij zijne deugd benijdde.

Waren alle menschen ondeugend even als Kain?

Het meeste deel was ondeugend.

Bleef er geen eenig mensch overig, die Gode aangenaam was?

Noë bleef alleen overig.

Wat deed God, om de menschen te straffen?

Hij zond den Watervloed.

Wat was die Watervloed?

Eene vervaarlijke groote overvloeiing van water, waardoor het geheele aardrijk bedekt werd.

Wat is er geworden van de menschen?

Zij verdronken bijna allen.

Waar bleven de beesten?

Die verdronken insgelijks.

Waar bleef Noë?

God behield hem in de Ark.

Wat was de Ark van Noë?

Een groot vierkant Schip, en gedekt op de wijze van een' koffer.

Is hij daar alleen in behouden geweest?

Ja, met zijn huisgezin.

En wat nog meer?

Een paar van alle slag van beesten en gevogelte.

Zijn alle menschen onze broeders?

Ja, omdat wij allen van Adam en Noë voortkomen.

Wat is de Wet der Natuur?

't Is de regte rede, en het eigen geweten.

Wat leert zij ons wegens God?

Dat wij Hem alleen aanbidden moeten.

Wat leert zij ons wegens de menschen?

Dat wij niet mogen doen aan een ander,

hetgene wij niet willen, dat ons geschiede.

Wat leert zij ons wegens ons zelven?

Dat wij onze driften en begeerten moeten matigen.

IV. LES

Van Abraham en de andere Aartsvaderen.

*Wie onderhielden de Wet der Natuur
na den Waterfloed?*

Eenige nakomelingen van Sem.

Met wien heeft God een Verbond aangegaan?

Met Abraham.

Wat belofde God aan Abraham?

Dat hij zijne Maagschap en Vaderland verlaten zoude.

Wat belofde God aan Abraham?

Dat een ontelbaar Volk van hem voortkomen zoude.

Wat nog?

Dat Hij hem het land Kanaän zoude geven

Wat was het voornaamste, dat hij hem belofde?

Dat in zijnen NAZAAT alle de Volkeren der aarde zoude gezegend worden.

Wat wilde hij door dit beduiden?

Dat de Zaligmaker der Wereld uit de Nakomelingen van Abraham zoude voortkomen.

Wat was het teeken van het Verbond van God met Abraham?

De Besnijdenis.

Wie was de Zoon van Abraham?

Izaak.

Waarom wilde Abraham hem slagen?

Om aan God te gehoorzamen.

Waarom had God hem dit geboden?

Om Abrahams geloof te beproeven.

Wie was Jakob?

De Zoon van Izaak.

Had Jakob nog een anderen naam?

Hij is ook Israël genoemd geweest.

Hoe veel Zonen heeft Jakob gehad?

Twaalf.

Hoe noemt men ze?

Aartsvaders.

V. LES.

Van de Slavernij van Egypte, en van het Paaschlam.

Verhaal Jozefs geschiedenis.

Zijne Broeders hebben hem uit nijd verkocht, hij is langen tijd een slaaf in

Egypte geweest, en daarna de Vriend van den Koning geworden.

Wat deed Jozef aan zijne Broeders als hij zoo magtig geworden was?

Hij vergaf hun hunne misdaad, en deed hen met geheel hun huisgezin naar Egypte komen.

Wat geschiedde er aan de kinderen van Israël in Egypte?

Zij zijn er boven mate vermenigvuldigd.

Wat deed hen de Koning van Egypte?

Hij wilde hen om het leven brengen.

Wie kwam hun te hulp?

God.

Wien gebruikte God, om hen te verlossen?

Mozes.

Wat deed Mozes?

Groote Wonderdaden, om Farao te dwingen aan God te gehoorzamen.

Wat was het Paschen?

Het was een Lam, hetwelk de Israëlieten offerden en aten op denzelfden nacht van hunne verlossing.

Wat deed men met zijn bloed?

De Israëlieten bestreken daarmee hunne huizen.

Wat beteekende de Verlossing der Israëlieten?

Dat God eens alle menschen van de slavernij des duivels verlossen zoude.

VI. LES.

**Van de Reize door de Woestijn
en van de Wetgeving.**

*Waar henen gingen de Israëlieten,
als zij uit Egypte vertrokken?*
Zij gingen naar het land van Kanaän, daar
God hen henen leidde.

Waarom leidde God hen derwaarts?
Om zijne beloften te volbrengen.

Hoe gingen zij door de roode Zee?
God maakte hun een droogen weg mid-
den door de wateren.

*Langs waar namen zij verder hunnen
weg?*

Langs eene groote Woestijn.

Waarvan leefden zij in de Woestijn?
Van het Manna, hetwelk God uit den
Hemel deed regenen.

*Waar kregen zij water, als het hun
ontbrak?*

God deed het uit eene steenrots vloeijen.

Wanneer gaf God hun Zijne Wet?
Den vijftigsten dag na hun vertrek uit
Egypte.

Op wat plaats?
Op den berg Sinai.

Hoe vertoonde zich die Berg?
Heel in het vuur, met donder en bliksem.

Zeg op de Geboden, die God hun gaf?

- I, Ik ben de Heer Uw God, die u geleid heb uit de slavernij van Egypte. Gij zult geene vreemde Goden voor mijn aangezicht hebben. Gij zult u geen Afgod maken, noch eenige beeldtenis, om die te aanbidden.
 - II. Gij zult den naam van den Heere uwen God niet ijdelijk gebruiken.
 - III. Wees gedachtig, dat gij den Sabbatdag heilig maakt, dat is de rust van den zevenden dag.
 - IV. Gij zult uwen Vader en uwe Moeder eeren, opdat gij lang moogt leven in het beloofde Land.
 - V. Gij zult niet doodslaan.
 - VI. Gij zult geen overspel doen.
 - VII. Gij zult niet stelen.
 - VIII. Gij zult tegen uwen Naasten geen valsche getuigenis spreken.
 - IX. Gij zult uwes Naastens huisvrouw niet begeeren.
 - X. Gij zult zijne goederen niet begeeren.
- Zijn deze Tien Geboden geschreven geweest?*

Ja; zij zijn op twee steenen Tafels geschreven geweest

Waren het ook nieuwe Geboden?

Neen, het was de Wet der Natuur.

Van het Verbond Gods met de Israëlieten.

*Hoe werden de offeranden der Oude
Wet geofferd?*

Men slagtte een Beest, hetwelk daarna op
het Altaar verbrand werd.

Waar was dat Altaar?

Het was voor den Tabernakel.

Wat was er binnen den Tabernakel?

De Ark des Verbonds.

Wat was er in?

De twee tafelen van de Wet.

Wie waren de Priesters?

Aäron en zijne Kinderen.

Wie waren de Levieten?

Alle de andere van het Geslacht van Levi,
die geschikt waren tot de dienst des
Tabernakels.

*Hoedanig was het Verbond van God
met de Israëlieten?*

Het was hetzelfde, hetwelk Hij met
Abraham gemaakt had.

Wat beloofde God aan de Israëlieten?

Hij beloofde hen aan te nemen voor zijn
Volk, hen te vestigen in het Land van
Kanaän, en met veel goed ter verrijken.

Wat verbeelde dit Land?

Den Hemel.

Wat beloofde het volk?

Zij beloofden God uit geheel hun hart te beminnen, en Zijne Geboden te onderhouden.

Op wat straffen?

Van uit het Land verjaagd, en met vele ellenden overladen te worden.

Is dit Verbond wel onderhouden geweest?

Ja wel, van Gods kant op het allerge-trouwste.

Wat al wonderdaden deed God, om zijn volk in het bezit van het Land te stellen?

Hij deed de Jordaan opdroogen, en de Zon en de Maan stille staan.

Met wat trouwe werd het Verbond volbragt van des volks kant?

Met de grootste trouweloosheid.

Hoe dikwijls stonden zij op tegen God in de Woestijn?

Meer dan tienmaal.

Hoe gedroegen zij zich, als zij in het beloofde Land gevestigd waren?

Zij verlieten God menigmaal, en keerden zich tot de afgoden.

VIII. LES.

Van de Afgoderij.

Was de ware God niet bekend dan bij de Israëlieten?

Neen, daar was geen volk meer, dan zij, die Hem kenden.

Wat aanbaden dan de andere Volkeren?
Afgoden, die zij naar hun welgevallen versierden.

Wat vertoonden die Afgoden?
Mannen, Vrouwen en Beesten, die zij Goden en Godinnen noemden.

Hoe eerden zij die?
Zij deden hun hunne smeekgebeden, zelfs met opdracht van slagtofferanden.

Van waar kwam eene zoo groote verblindheid?
Omdat zij hunnen Schepper vergeten hadden.

Hoe hadden zij hem zoo vergeten?
Omdat zij maar voor hun ligchaam zorg droegen.

Wie onderhield hen in die doling?
De Duivel, die zich onder den naam van valsche Goden deed aanbidden.

Wat sproot er uit de Afgoderij?
Zij bragt hen tot allerhande ondeugendheden.

Hoe worden de Afgodendienaars nog anders genoemd?

Men noemt ze ook volkeren of heidenen.

IX. LES.

Van David en den Messias.

Hoe werden de Israëlieten in het beloofde Land bestierd?

Eerst door Regters, daarna door Koningen.

Wie was hun eerste Koning?

Saul.

Wie hun tweede?

David.

Van wat geslacht was David?

Van het geslacht van Juda.

Waar was zijne gemeene verblijfplaats?

Te Jeruzalem, op den Berg Sion.

Waar deed hij de Ark des Verbonds naar toebrengen?

Ook naar Sion.

Wat beloofde God hem?

Dat zijne Nakomelingen voor altijd over Gods volk het Rijksbestier zouden hebben.

En wat nog?

Dat de Zaligmaker uit hem voortkomen zoude.

Wie is de Christus of de Messias?
Het is dezefde Zaligmaker.

Wat beteekent het woord CHRISTUS?
Gezalfd.

Waar komt dat van daan?

Hiervan: dat David en de andere Koningen
met heilige Olie gezalfd zijn geweest.

X. LES.

Van de Scheuring van Samarië.

Wie volgde na David in het Rijk?
Zijn Zoon Salomon.

Hoe heerschte hij?

In allen voorspoed en vermaak.

Had hij ook iets verhevener?

Ja, de Wijsheid.

Wat gebouw heeft hij getimmerd?

Den Tempel van Jeruzalem.

*Was er geen andere Tempel, daar God
geëerd werd?*

Neen: daar was maar één Tempel en één
Altaar.

Waarom dat?

Om te toonen, dat er maar één God, en
éene Godsdienst is.

Bleef Salomon wijs tot het einde toe?

Neen: maar hij werd door de dolle liefde
tot de Vrouwen bedorven.

Wat gebeurde na zijn dood?

Zijn Rijk werd verdeeld.

Wat behield Salomons zoon?

De twee Geslachten, van Juda en van Benjamin.

Wie was de Koning over de tien andere Geslachten?

Jeroboam.

Wat deed hij, om zijn Rijk te bevestigen?

Hij maakte eene scheuring.

Wat is scheuring te zeggen?

Eene verdeeldheid in de Kerk.

Waar bleef de ware Kerk?

Te Jeruzalem.

Welke was de Hoofdstad van het Rijk van Israël, en van de valsche Kerk?

Samarië.

XI. LES.

Van de Profeten

Wat waren de Profeten?

Menschen, die met Gods Geest vervuld waren.

Wie was deze Geest?

De Heilige Geest, die ook Heer is, en het leven geeft.

Waarom worden zij PROFETEN genaamd?

Omdat zij het toekomstige voorzeiden.

Wanneer waren er de meeste?

Sedert de verdeeling der twee Koningrijken.

Wie is de vermaardste van die tijden?

Elias.

Hoe is Elias gestorven?

Hij is niet gestorven.

Waar is hij dan gebleven?

Hij is levendig ten Hemel weggenomen.

*Van welke Profeten hebben wij de
Schriften?*

Van Izaïas, Jeremias, en meer anderen.

Wat hebben zij voorzeid?

Den volkomen ondergang des Rijks van
Samarië.

En van Jeruzalem?

Zij hebben voorzeid, dat het verwoest en
hersteld zoude worden.

Hebben zij van den Messias gesproken?

Ja; zij hebben alles voorzeid, dat Hem
overkomen zoude.

*Hebben zij van een Nieuw Verbond
gesproken?*

Ja; zij hebben voorzeid, dat het volmaakter
zoude zijn, dan het Oude.

*Wat hebben zij gezeid van den Roep
der Heidenen?*

Dat alle de Volkeren hunne Afgoden zou-
den verlaten, om den waren God
te aanbidden.

XII. LES.

Van de Babylonische Gevangenis.

Haastte God zich om de zonden der Israëlieten te straffen?

Neen: maar Hij wachtte ze langen tijd tot boetvaardigheid.

Wat kwam er over aan het Rijk van Samarië?

Het werd vernietigd, en de tien Geslachten verstrooid.

Wie heeft Jeruzalem verwoest?

Nabuchodonosor, Koning van Babel.

Wat deed hij met het Joodsche Volk?

Hij bragt ze gevangen weg.

Waar bleef de ware Godsdienst?

De Joden behielden die in hunne gevangenis.

Wat Godsdienst was er te Babel?

De Afgoderij en Wangeloovigheid

Wat was Daniël voor een man?

Een zeer Heilig man en groot Profeet.

Wat betreffelijks deden zijne drie Medegezellen?

Zij weigerden den Afgod des Konings van Babel te aanbidden.

Hoe handelde de Koning met hen?

Hij deed hen in eenen brandenden oven werpen.

Wat geschiedde hun?
 God bewaarde ze door eene Wonderdaad.

XIII. LES.

**Van den staat der Joden na de
 Gevangenis.**

*Wie was het, die de Joden van de Ba-
 bylonische gevangenis verlosste?*
 Cyrus, Koning van Perzië.

*Waartoe diende de vermenging der Jo-
 den met de vreemde Volkeren?*
 Om den waren God bij de Ongeloovigen
 te doen kennen

*Hervielen de Joden nog tot Afgoderij
 sedert hunne gevangenis?*
 Neen: zij vervielen er nimmer meer toe.

*Wie was de eerste, die ze om hunne
 Godsdienst vervolgd heeft?*
 Antiochus, Koning van Syrië, een Griek
 van afkomst.

Door wien begon het Rijk der Grieken?
 Door Alexander den grooten.

Wie wederstonden aan Antiochus?
 Judas Machabéus, en zijne Broeders.

Wat werkten zij uit?
 Zij herstelden het Volk in vrijheid.

Wie had naderhand het bestier der Joden?

Dat Huis der Machabéén.

Wie heeft hunne Republiek uitgeroeid?
De Romeinen.

XIV. LES.

**Van de Geestelijke, en van de
Vleeschelijke Joden.**

Wie was er, ten tijde der Roomsche Keizeren, Koning der Joden?

Het was Herodes.

Wanneer werd de tijd van Christus komst vervuld?

Onder het Rijksbestier van Herodes.

Wie waren de vleeschelijke Joden?

Die, welke God slechts uit eigen bate dienden.

Wat verbeelding hadden zij omtrent het Rijk van Christus?

Zij geloofden, dat Hij op de Aarde zoude heerschen, dat Hij alle de andere Volkeren aan de Joden zoude onderwerpen, en hen doen in rijkdom, eere en weelde leven.

Wie waren de geestelijke Joden?

Die God uit liefde dienden.

Waarin stelde zy hunne hope?

In het ander leven na de verrijzenis.

Wat verwachtten zy van den Messias?

Het noodige hulpmiddel, om God te kennen en te beminnen.

XV. LES.

Van de Geboorte van Jezus Christus.

*Wie is de Moeder van onzen Heere
JEZUS CHRISTUS geweest?*

De Heilige Maagd Maria.

Van wat geslacht was zij?

Van het geslacht van Juda.

Van welke Huize?

Van Davids.

Wie was haar Man?

De H. Jozef, van denzelfden Huize.

*Hoe wierd haar bekend gemaakt, dat
zij de moeder van den Christus zoude
worden?*

Door den H. Engel Gabriël, die daartoe van God tot haar gezonden werd.

Hoe gaf zij hare toestemming daaraan?

Nadat de Engel haar verzekerd had, dat zij Maagd zoude blijven.

Wat wierd toen in haar volbragt?

HET WOORD IS VLEESCH GEWORDEN.

Wat is het woord?

De Zoon Gods.

Wat is VLEESCH WORDEN?

Het is mensch geworden; gelijk wij.

Waar wierd onze Heer geboren?

Te Bethlehem, in eenen stal.

Wat beteekent de Naam van JEZUS?

Die beteekent Zaligmaker.

Wie waren de eerste Heidenen, die Hem aanbadden?

De Wijzen, die uit het Oosten kwamen.

Wat deed Herodes toen?

Hij deed alle de Kinderen omtrent Bethle-
hem vermoorden.

Hoe wierd JEZUS behouden?

De H. Jozef bragt hem naar Egypte.

Hoe bragt Hij het meeste deel zijns levens over?

Hij leefde onderdanig aan de H. Maagd zijne Moeder, en aan den H. Jozef.

Was de H. Jozef zijn vader?

Neen; maar men meende het.

Wat handwerk deed hij?

Hij was Timmerman.

XVI. LES.

Van den H. Johannes den Dooper.

Wiens Zoon was de H. Johannes?

De Zoon van den H. Zacharias en van de H. Elizabeth, Niet van de H. Maagd.

Waar heeft hij zijn leven doorgebracht?

In de Woestijn, alwaar hij een zeer streng leven leidde.

Hadden de Profeten van hem gesproken?

Zij hadden hem, als den Voorlooper van den Messias, aangewezen.

Wat is te zeggen VOORLOOPER?

Degene, die vóór een ander gaat.

Wat preekte de H. Johannes?

Hij preekte het volk aan, om boetvaardigheid te doen.

Wat deed hij aan degenen, die zich bekeerden?

Hij doopte hen.

Hoe doopte hij hen?

Hij deed hen in de Jordaan baden.

Heeft hij JEZUS ook gedoopt?

Ja; JEZUS heeft willen gedoopt worden, om het Water des Doops te heiligen.

Wat gebeurde in zijnen Doop?

De H. Geest daalde zienlijk op Hem neder in de gedaante van eene Duif.

Wat getuigenis gaf Johannes van Jezus?

Dat Hij het Lam Gods was, hetwelk wegnam de zonden der wereld.

XVII. LES.

Van den Roep der Apostelen.

Waar ging JEZUS na zijn Doopsel ?
Naar de Woestijn.

Wat deed hij daar ?

Hij vastte veertig dagen.

Wat liet Hij aldaar toe ?

Dat de Duivel Hem bekoren zoude.

Hoe riep Hij zijne Discipelen ?

Hij zeide hun, dat zij Hem volgen zouden,
en zij verlieten aanstonds alles.

Wat zijn DISCIPELEN ?

Lieden, die eenen Meester aanhooren, en
zijne leering ter harte nemen.

Wat beteekent de naam van APOSTELEN ?

Dat is te zeggen, Afgezondenen.

Hoe veel heeft er Jezus verkoren ?

Twaalf.

Noem ze ?

De H. Petrus en de H. Andreas, zijn broeder,
de H. Jacobus en de H. Joannes,
zonen van Zebedeus, de H. Philippus,
de H. Bartholomeus, de H. Mattheus,
de H. Thomas, de H. Jacobus en de
H. Judas, zonen van Alpheus, de
H. Simon, Judas de Iskariother, de
Verrader.

Waarom is de H. Petrus de eerste genoemd?

Omdat Jezus zeide, dat hij de grondsteen van zijne Kerk zoude wezen.

Wat zeide Hij hem nog meer?

Dat Hij hem de Sleutels van het Rijk der Hemelen geven zoude.

XVIII. LES.

Van de Prediking van Jezus Christus.

Waarmede hield Jezus zich bezig?

Met te preken in Steden en Dorpen.

Wat preekte Hij?

Het Evangelie van het Rijk der Hemelen.

Wat beteekent het woord EVANGELIE?

Blijde Boodschap.

Wat is het Rijk Gods?

Gods kennis en het eeuwig leven.

Wat zeide Jezus van zichzelf?

Dat Hij de Christus, en de Zoon van God was.

Wat zeide Hij, dat men doen moest?

In Hem gelooven, en boetvaardigheid plegen.

Waarom boetvaardigheid plegen?

Om vergiffenis der zonden te krijgen.

Hoe bewees Hij, dat God Hem gezonden had?

Door de Wonderwerken, die Hij deed.

Wat wonderwerken deed Hij?

Hij genas alle slag van ziekten.

Wat deed hij nog?

Hij verdreef de Duivelen, en verwekte de Dooden.

Van welke Deugden heeft hij ons een voorbeeld nagelaten?

Van alle Deugden, maar voornamelijk van de Ootmoedigheid, Zachtmoedigheid, Verduldigheid, Medelijden, Goedheid en IJver.

Tot wat einde deed Hij alle Zijne werken?

Om den wil zijns Vaders te volbrengen en Hem te verheerlijken.

Bad Hij veel?

Hij was dikwijls overnachtende in het Gebed.

Wat Gebed heeft Hij ons geleerd?

Het Onze Vader.

Zeg het op?

Onze Vader! die in de Hemelen zijt, geheiligd zij uw Naam. Uw Rijk toekome. Uw wil geschiede op de aarde, als in den Hemel. Geef ons heden ons dagelijksch Brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk wij ver-

geven onzen schuldenaren. En leid ons niet in bekoring. Maar verlos ons van den kwade. Amen.

XIX. LES.

Van de Vijanden van Jezus Christus.

Had JEZUS groot gevolg?

Men kwam van alle kanten met groote menigte, om Hem te zien en te hooren.

Had Hij vijanden?

Ja, de vleeschelijke Joden.

Waarom haatten zij Hem?

Omdat Hij de Ootmoedigheid en de Armoede preekte.

Wie waren zijne grootste vijanden?

De Schriftgeleerden, de Pharizeën, de Priesters en de Raadsheeren.

Wie waren de Schriftgeleerden?

De Leeraars der wet.

Wie waren de Pharizeën?

Die voorgaven der Wet bestiptelijker, dan anderen, te onderhouden.

Leefden zij niet wel?

Neen, het waren meest alle schijnheiligen.

Hoe verre ging de haat der vijanden van Jezus?

Zoo verre, dat zij besloten Hem te doen sterven.

*Wie was het, die hun beloofde Hem
over te leveren?*

Judas de Iskariother, een der twaalf
Apostelen.

Voor hoe veel?

Voor dertig Zilverlingen.

XX. LES.

Van het Lijden van Jezus Christus.

Op wat tijd is Jezus gestorven?

Op den Paaschtijd.

*Wat deed Hij in het laatste Avond-
maal met zijne Apostelen?*

Hij gaf hun zijn Ligchaam en Bloed.

*Op wat wijze gaf Hij hun zijn Lig-
chaam?*

Hij nam Brood, zegende het en gaf het
hun, zeggende: DIT IS MIJN LIGCHAAM.

Hoe gaf Hij hun zijn bloed?

Hij nam den Beker met Wijn, en zeide
hun: DIT IS MIJN BLOED, het Bloed
van het Nieuw Verbond.

Wat deed Jezus na het Avondmaal?

Hij ging God in den Olijfhof bidden.

Wat deed Judas toen?

Hij bragt gewapende Mannen aan, om
Jezus te vangen.

Waar bragten zij Hem?

Bij Kajaphas, den Hoogepriester.

Waar bleven de Apostelen?

Zij namen allen de vlugt

Wat deed Petrus?

Hij verloochende Jezus driemaal.

*Waarhenen werd Jezus uit het huis
van Kajaphas gebragt?*

Tot Pilatus.

Wat heeft Hij daar geleden?

Hij werd er gegeeseld, en met doornen
gekroond.

XXI. LES.

Van den dood van Jezus Christus.

Hoe is Christus gestorven?

Hij werd aan een kruis gehecht tusschen
twee Moordenaars.

Wat was het Kruis voor een straffe?

De schandelijkste, die er toen was.

Wat is er gebeurd in zijnen dood?

De Zon werd verduisterd, de Aarde beefde,
de Dooden verrezen.

*Waarom stierf Jezus, als men het
Paaschlam slagtte?*

Omdat dit Lam een afbeeldsel van Jezus
Christus was.

Hoe was zijn dood eene offerande?

Omdat Hij voldeed aan Gods regtvaardigheid voor de zonden van alle menschen.

Waartoe dienden dan de andere Offeranden?

Het waren maar afbeeldsel van die van Jezus Christus.

Waarom zegt men, dat Jezus ons door zijn bloed heeft vrijgekocht?

Omdat Hij ons verlost heeft van de sla vernij des Duivels.

Waarom zegt men, dat Hij den dood vernietigd heeft?

Omdat Hij ons den weg van het eeuwig leven geopend heeft.

XXII. LES

Van de Verrijzenis van Jezus Christus.

Wat deed men met het Ligchaam van Jezus, nadat Hij gestorven was?

Men leide het in een graf.

Wat deden zijne vijanden?

Zij stelden er wachters aan.

Wat dag is Jezus verrezen?

Den derden dag na zijnen dood, die een Zondag was.

Waren de Apostelen ligt, om zijne verrijzenis te gelooven?

Zij geloofden die niet, dan, nadat zij Christus gezien en geraakt hadden.

Gedurende hoe langen tijd verscheen Hij hun?

Gedurende veertig dagen.

Wat gebod hij hun?

Dat zij door de geheele wereld zouden gaan prediken en doopen.

Wat heeft Hij ons met het instellen van den Doop geleerd?

Dat de VADER, de ZOON en de H. GEEST, één God is.

Wat magt gaf Hij zijnen Apostelen?

Van de zonden te vergeven.

Hoe verliet Hij hen?

Hij krom op ten hemel in hunne tegenwoordigheid.

In wat staat is Hij sedert dien dag?

Hij is boven alle de Schepselen, zittende aan de regterhand Gods.

Maar had Hij zijnen Apostelen niet beloofd bij hen te zijn, tot de vol-eindiging der wereld?

Dat doet Hij ook; want Hij zijne Kerk altijd bijstaat.

Hoe staat Hij haar bij?

Met zijne verdiensten aan God voor onze zaligheid op te dragen.

Zal Hij nimmer op Aarde wederkomen?
 Hij zal in den laatsten dag wederkomen,
 oordeelen de levenden en de dooden.

XXIII. LES.

**Van de komst des Heiligen Geestes
 over de Apostelen.**

Wat was het Pinksterfeest bij de Joden?
 Het Feest van den dag, op welken de
 Wet gegeven was.

*Wat gebeurde aan de Apostelen op dien
 dag?*

Zij werden vervuld met den H. Geest.

Wat werkte de H. Geest in hen uit?
 Zij werden verlicht, en verstonden de
 Schrifturen.

Wat gevoelden zij nog?

Eene groote Liefde tot God.

*Wat deden zij, zoodra als zij den H.
 Geest ontvangen hadden?*

Zij spraken verscheidene Talen.

Wat beteekende dit wonder?

Dat zij het Evangelie zouden gaan preken
 aan alle Volken.

Wat zeide Petrus alsdan?

Hij verklaarde voor al het Volk, dat Jezus
 de Christus was, en den H. Geest
 gezonden had.

Hoever bekeerde hij er door deze eerste aanspraak?

Drie duizend

Waarom werd de H. Geest op den Pinksterdag gezonden?

Omdat de Nieuwe Wet verkondigd zoude worden op denzelfden dag, gelijk de Oude.

XXIV. LES.

Van den Roep der Heidenen.

Wie is de eerste Martelaar geweest?

De heilige Stephanus.

Wat beteekent MARTELAAR?

Bloedgetuige.

Wat hebben de Martelaars getuigd?

Dat de leering van het H. Evangelie waarachtig is.

Wie hebben het eerste na de Joden het Evangelie ontvangen?

De Samaritanen.

Wie was de eerste onder de Heidenen, die het Evangelie aannam?

De honderdste Man Cornelius.

Verhaal de geschiedenis daarvan?

Cornelius was een man, die God vreesde, veel bad en veel aalmoezen deed

Hij werd door een' Engel vermaand, dat hij Petrus zoude doen komen; en Petrus werd gewaarschuwd, dat hij geene zwaarigheid moest maken, van er te gaan.

Wat gebeurde er, als hij er was?

Terwijl hij hem en zijn huisgezin begon te onderwijzen, zoo ontvingen zij den H. Geest.

Wat deed Petrus?

Hij deed hen aanstonds doopen.

Wat geheim begon men alsdan te kennen?

Het geheim van den Roep der Heidenen.

Waarin is het gelegen?

Hierin, dat God de Heidenen geroepen heeft, om de plaats der ongeloovige Joden te vervullen.

Waarom heeft ze God geroepen?

Om zijne loutere goedheid.

Wie was de Apostel der Heidenen?

De H. Paulus.

Wanneer heeft onze Heer hem geroepen?

Na zijne Hemelvaart.

XXV. LES.

Van de Stichting der Kerken.

Wat deden de Apostelen, eer zij zich door gansch de wereld verspreidden?

Zij maakten het GELOOFSBEGRIJF.

Wat is het Geloofsbegrip?

Een kenteeken, om de ware Geloovigen te onderscheiden.

Zeg op het Geloofsbegrip?

Ik geloof in God, den Vader, Almagtig Schepper van Hemel en van Aarde. En in Jezus Christus, zijnen eenigen Zoon, onzen Heer. Die ontvangen is van den H. Geest, geboren uit de Maagd Maria. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus; die gekruist, gestorven en begraven is. Die nedergedaald is ter helle; en ten derden dagen verrezen van de dooden. Die opgeklommen is ten Hemel, en zit aan de regterhand van God, den Vader Almagtig. Van waar Hij zal komen oordeelen de levenden en de dooden. Ik geloof in den Heiligen Geest. Ééne Heilige Katholijke Kerk; Gemeenschap der Heiligen. Vergeving der zonden. Verrijzenis des vleesches. Het eeuwig leven. Amen.

Wat deden de Apostelen, om nieuwe Kerken te stichten?

Zij stelden in iedere Stad eenen Bisschop, Priesters en Diakens aan.

Wie heeft de drie voornaamste Kerken gesticht?

De H. Petrus.

Waar heeft hij zijnen stoel gesteld?

Te Rome.

Waarom?

Omdat het de Hoofdstad was van het Keizerrijk.

Wat volgt daaruit?

Dat de Paus het zienlijk Hoofd der Kerke is.

Waarom?

Omdat hij de nazaat van Petrus is.

Wie is het onzienlijk hoofd?

Jezus Christus, die in den Hemel is.

XXVI. LES.

Van de Overlevering, en van de H. Schriftuur.

Hoe velerlei is het Woord Gods?
Tweederlei; het geschreven en het ongeschreven.

Wat is het ongeschreven Woord?
De Overlevering.

Wat noemt gij OVERLEVERING?

Het vervolg van leerlinge, die van de Apostelen tot de eerste Bisschoppen, en aldus tot ons toe is overgegaan.

Wat is de Schriftuur?

De Bijbel, bevattende de Boeken van het Oude en het Nieuwe Testament.

Van wie zijn de Boeken des Ouden Testaments?

Van Mozes en van de Profeten.

Hoe was de Godsdienst tot Mozes toe bewaard geweest?

Door overlevering.

Door wie zijn de Boeken des Nieuwen Testaments geschreven?

Door de Apostelen en de Evangelisten.

Waarom is men verplicht de Schriftuur te gelooven?

Omdat zij van den H. Geest is ingegeven.

Is men ook verplicht de Overlevering te gelooven?

Ja wel, dewijl zij van denzelfden oorsprong voortkomt.

XXVII. LES.

Van de Verwoesting van Jeruzalem.

Waarom bleef de stad Jeruzalem nog eenigen tijd in wezen, na het verkondigen van het Evangelie?

Opdat de Kerk der Heidenen op den grond van die der Joden opgerigt mogt worden.

Door wien is Jeruzalem verwoest?

Door Titus, Zoon van den Keizer Vespasianus.

Stierven er vele menschen?

Elf honderd duizend zielen.

Was er groote hongersnood?

Daar waren Vrouwen die hare eigen Kinderen opaten.

Waarom is die stad zoo gehandeld?

Omdat zij Christus had doen sterven.

Wat is er van de Joden geworden?

Zij werden Slaven, en door de geheele wereld verstrooid.

Wat is hun naderhand overgekomen?

Zij zijn nog in denzelfden staat.

Van hoe lang?

Van bijna achttien honderd jaren.

XXVIII. LES.

Van de Vervolgingen.

Hoe zijn de Apostelen en hunne eerste Discipelen gestorven?

Zij onderstonden meest allen den marteldood.

Hoe lang heeft de vervolging tegen de Christenen geduurd?

Drie honderd jaren.

Om wat kwaad werden zij zoo gehaat?

Zij deden niet anders, dan goed.

Waarom werden zij dan zoo gehaat?

Omdat zij de Afgoderij en de misdrijven der Heidenen veroordeelden.

Wat werd hun al aangedaan?

Goed en Leven werd hun afgenomen.

Was men met hunnen dood tevreden?

Neen: omdat zij den dood niet metal achtten.

Zeg eenige van hunne pijnigingen?

Zij werden op pijnbanken uitgerek, met ijzeren tanden verscheurd, op roosters gebraden, de tanden uitgeslagen.

Wat al eere bewezen de Christenen aan de Martelaren?

Zij vergaderden bij hunne graven, om God te loven, en hen te bidden.

XXIX. LES.

**Van de Vrijheid der Kerke,
en van de Monniken.**

*Werd het getal der Christenen minder
door de vervolging?*

Integendeel, hoe er meer gedood werden,
hoe er zich meer tot het Geloof
bekeerden.

*Waarom verweerden zij zich tegen de
Heidenen niet?*

God verbiedt tegen zijnen Prins op te
staan, op wat voorwendsel het ook
mocht wezen.

Wie was de eerste Christen Keizer?

Konstantijn.

Wat verandering geschiedde dan?

Men mogt God in alle vrijheid dienen.

*Wanneer begonnen de Christenen te
verflaauwen?*

Omtrent denzelfden tijd.

*Wat deden zij die Christelijker zochten
te leven?*

Zij vertrokken naar de eenzaamheid.

Hoe werden die genaamd?

Monniken, dat is, Eenzamen.

Hoe leefden zij?

Zij vastten dagelijks, werkten met hunne
handen en baden zonder ophouden.

G E B E D

VÓÓR DE

ONDERRIGTING.

HEERE JEZUS! Die, twaalf jaren oud zijnde, in het midden der Leeraren hebt willen zitten, hen hoorende en ondervragende; geef ons de genade, om met aandachtigheid en leerzaamheid de onderwijzingen aan te hooren, die Gij ons zult geven: opdat wij, na ze gehoord te hebben, er voordeel mede mogen doen en het geluk hebben, van met U in wijsheid en in jaren, en in behagelijkheid bij God en bij de menschen toe te nemen! Amen.

G E B E D

NA DE

O N D E R R I G T I N G .

HEERE JEZUS! Die , nog op aarde zijnde, zoo veel goedheid en teederhartigheid jegens de kinderen hebt willen toonen , Die niet toeliet, dat men ze belette bij U te komen, Die ze zelfs wildet omhelzen en zegenen; sla een gunstig oog op ons, opdat wij U mogen kennen, U aanbidden, en Uwen wil met een waarlijk groot hart en een ijverigen geest volbrengen. HEER! Wij zijn kinderen in jaren, maak ons kinderen in het hart, gevende ons de genade , om eenvoudig te zijn in het kwaad en buigzaam, om het goede te betrachten! Amen.

BLADWIJZER

DER

LESSEN.

	Blz.
I. LES, Over de Schepping	3
II. — Van de Zonde des eersten Menschen	4
III. — Van den Watervloed en de Wet der Natuur	6
IV. — Van Abraham en de Aarts- vaders	8
V. — Van de Slavernij van Egypte en van het Paasch- lam	9
VI. — Van de reis door de Woestijn en van de Wet- geving	11
VII. — Van het Verbond Gods met de Israëlieten	13
VIII. — Van de Afgoderij	15
IX. — Van David en den Messias.	16

BLADWIJZER

Blz.

X.	LES, Van de Scheuring van Samarië	17
XI.	— Van de Profeten	18
XII.	— Van de Babylonische Gevangenis.	20
XIII.	— Van den staat der Joden na de Gevangenis	21
XIV.	— Van de geestelijke en vleeschelijke Joden	22
XV.	— Van de geboorte van J. C.	23
XVI.	— Van den H. Johannes den Dooper	24
XVII.	— Van den Roep de Apostelen.	26
XVIII.	— Van de prediking van J. C.	27
XIX.	— Van de Vijanden van J. C.	29
XX.	— Van het Lijden van J. C.	30
XXI.	— Van den dood van J. C.	31
XXII.	— Van de verrijzenis van J. C.	32
XXIII.	— Van de komst des H. Geestes over de Apostelen	34
XXIV.	— Van den roep der Heidenen	35
XXV.	— Van de Stichting der Kerken	37

BLADWIJZER.

	Blz.
XXVI. LES, Van de Overlevering en van de H. Schriftuur. .	38
XXVII. — Van de Verwoesting van Jeruzalem.	40
XXVIII. — Van de Vervolgingen. .	41
XXIX. — Van de Vrijheid der Kerke en van de Monniken.	42

38	Van de Overleving van	XVI
38	van de 11. eeuw	XVII
40	Van de 12. eeuw	XVIII
41	Van de 13. eeuw	XIX
42	Van de 14. eeuw	